

Jaroslav Petr

Nomádi Gibsonovy pouště

Třeskl výstřel a králík skončil v kotrmelcích. Došel jsem k mrtvému zvířeti a znepokojeně jsem si prohlížel pískem zavátá listí nor. Tak tahle kolonie to má spočítané. Tady už toho moc neulovím.

Situace se komplikovala. Úlovky nestály za nic. Potřeboval jsem alespoň stovku ušáků. Zatím jsem měl sotva třicet kůží a léto na krku.

Odměny vypsané vládou byly letos zoufale nízké. Nějakým vykukům se podařilo propašovat do Austrálie vagón králíčích kožek z Mongolská a prostřednictvím falešných lovců dokázali státnímu fondu na vyhubení králíka pustit pěkně žilou.

Stáhl jsem z králíka kožku a natáhl ji na drátěný napínák. Zbytek jsem vyhodil. Od té doby, co seje vláda pokusila vyhubit geneticky modifikovaným virem myxomatózy, je lepší králíky nejíst. Joe Maleck dával na potkání k lepšímu, že je to jen pověra, a když dodýchal v přísné izolaci infekčního oddělení nemocnice ve Wiluně, nebyl na něj přes dvojité sklo hermetických dveří zrovna příjemný pohled.

„Myxom hlavy je myxom hlavy,“ pokrčil tenkrát rameny Maleckův ošetřující lékař, když jsem si po návštěvě starého parťáka pozvracel zánovní oblek.

Nezbývá, než se pustit dál do vnitrozemí. Mám pár tipů, které si držím v rezervě pro podobné případy. Znáám několik oáz v Gibsonově poušti při úpatí Brownerova hřbetu. Tam jsem ještě nikdy nevyšel naprázdno. Jenže tentokrát jsem se nevydal na lov sám. Dopřiči!

Zdvihl jsem pušku k líci a v optice zaměřovače se mi objevila Philova tvář. Laserový paprsek mu kreslil na čelo červenou tečku, jako znamení, které si malují hlinkou hinduisti. Kdysi bych při takovém pohledu asi neudržel prst na spoušti a střelil bych. Z obou hlavní.

Sklonil jsem pušku. Už mě to dávno přešlo.

Phil se za mnou vlekl jako svázaný. Se svěřenými rameny a skloněnou hlavou civěl do písku pár metrů před sebe. Často jsem se ptal sám sebe, jestli je tenhle tvor s pohledem debila ještě pořád můj brácha Phil, profesor historie na universitě v Sydney Phillip Osborne. Můj slavný a úspěšný bratr, kterého mi máma s tátou celý život předhazovali jako vzor a kterého jsem za to už jako kluk z duše nenáviděl.

Zášť k Philovi jsem smazal jednou ráno, když jsem se probudil v buši a nad hlavou mi zakřičel velký ledňák, který se pak snesl k vyhaslému ohništi a zvědavě strkal silný zoban do plechovky od kondenzovaného mléka. Bylo to, jako kdybych se probudil z dlouholetého zlého snu. Vařil jsem si kafe na ohníčku, který voněl eukalyptovým olejem, a bylo mi fajn. Zažil jsem nesčetně takových rán. Ale tenkrát jsem ho dokázal snad poprvé plně vychutnat. To už se u Phila začínala projevovat maniodepresivní psychóza. Uvědomil jsem si, že jsem z nás dvou já ten šťastnější. Já, potulný lovec králíků jsem šťastnější než universitní profesor ověřený mezinárodními cenami,

autor desítek vědeckých studií a několika tlustých knih, jejichž obsah bych já nikdy nepochopil.

Ted' mi bylo Phila líto. Nemoc mu proměnila život v očištěc. Když bral léky, nemohl pracovat, z hlavy se mu vypařila veškerá invence. Nedokázal psát, nedokázal přednášet. Mozek měl sterilní jako chirurgickou ocel. Když léky nebral, trpěl jako zvíře. Ostatně, prášky už mu nezabíraly.

I proto jsem ho vzal s sebou do buše. Aby také zažil, co je to za nádheru, probudit se v buši a uvařit si kafe na ohničku vonícím po eukalyptovém oleji. Doufal jsem, že se zase vzpomene, že se vzchopí a pustí z hlavy myšlenku na sebevraždu.

Z náhlého popudu jsem se vrátil k odhozenému králíkovi a odřízl zadní tlapku. Měla hebkou srst a voněla po uschlé trávě.

„Hele, vole, chytej! Králičí pacička pro štěstí!“ křikl jsem na Phila a hodil mu packu.

Zkusil ji chytit, ale vypadla mu z ruky. Sehnul se pro ni a bázlivě ji pohladil.

To byl úspěch! Nanosil bych mu packy králíků z celé Austrálie, kdyby ho to vytrhlo z letargie. Když ho deprese doopravdy skříply, bylo mu jedno i to, že si při čůrání nerozepnul poklopec.

„Vrátíme se k autu,“ kývl jsem na Phila.

Neřekl nic. Jen se zastavil a čekal, co bude dál.

„Kudy bys šel, Phile?“

Stál a mlčel. V pěsti svíral králičí pacičku.

„Krucifix, kolikrát jsem ti to už vysvětloval?“ vybuchl jsem. Vzápětí jsem si uvědomil, že se chovám jako blbec.

Došel jsem k Philovi a ukázal mu navigátor, který měl připnutý na zápěstí. Koukal, jako kdyby ho viděl poprvé.

„Ty si to zapamatuješ, Phile, neboj. Pro tebe je to hračka,“ chlácholil jsem ho. Já jeho - chlapa s IQ někde na hranici sto šedesáti bodů. Absurdní situace.

Tupě zíral na displej.

„Hele, tady navolíš režim vyhledávání a tady navolíš kód našeho auta. Ten je...“

Chvilí jsem čekal, jestli přeci jen nezareaguje. Nepromluvil na mě už dva týdny.

„Kód auta je R205. Můj kód je B245 a tvůj, Phile, B246. To si přece taky zapamatuješ. Je to úplně jednoduché. Takhle navolíš kód auta a na displeji se ti ukáže azimut a pro jistotu i šipka ukazující nejbližší směr k autu. Tady ta nula ti ukazuje, že auto se pohybuje nulovou rychlostí, že stojí. Můžeš si navolit i zvukovou kontrolu správného kurzu. Když se držíš správného směru, bude navigátor jen takhle jemně pípat. Když bychom se odchýlili od azimutu, spustí tenhle houkavý tón. Slyšíš ten rozdíl?“

Phil mlčel a bylo mu jedno, co mu říkám, co ukazuje displej navigátoru a jaký tón přístroj vydává. Celý svět mu byl ukradený. Mne nevyjímaje. Deprese jsou svinstvo.

„Musíš se to naučit, Phile,“ přesvědčoval jsem ho trpělivě. „Kdyby ses někdy zamotal v buši nebo v poušti, kdybys nemohl najít mě nebo auto, tak tohle ti ukáže cestu.“

Bylo mu to jedno. Kdyby chtěl, pracoval by mu mozek stokrát rychleji než mně. Ale on nechtěl. Nechtěl myslet, nechtěl žít. Nechtěl vůbec nic. Sám by si v depresi cestu nikdy nehledal. Ani by se o to nepokusil.

Kdyby to šlo, přivázal bych si ho k sobě. Jenže s provazem kolem pasu, vedený jako dobytče, by se z deprese nedostal vůbec. Měl jsem strach, že se mi ztratí. V noci jsem se budil pokaždé, když se převálil z boku na bok. Probouzel jsem se strachem, jestli se náhodou nesebral a nevyrazil z nějakého popudu své choré mysli naslepo do divočiny. Podle navigátoru bych ho sice našel, ale to jen v případě, že by si ho nesundal a nezhodil. Měl jsem pro jistotu čtyři náhradní náramkové navigátory a i pro srdce navigačního systému zabudovaného do palubní desky auta jsem vezl většinu náhradních součástek. Proti hnutím Philovy choré mysli mě to nechránilo. Ztracený náramkový navigátor se dá v buši nalézt skoro vždycky, člověk bez navigátoru však jen výjimečně.

Došli jsme k autu a Phil se mlčky nasoukal na zadní sedačku do stínu slunečních baterií. Hodil jsem králíčí kožku do kontejneru a naprogramoval navigátor na palubní desce na kurz k jedné z oáz pod Brownerovým hřebenem.

Jako naschvál jsme se už třetí den motali kolem jezer v pánvi Nimerra a marně hledali průjezd. Nastupující léto vysušilo slaná jezera napájená jen v období dešťů vodou dočasných vodních toků. V zimě spadlo v oblasti Nimerry hodně srážek a slaná jezera se vylila daleko z břehů. Teď tu zbýval po vodní hladině jen „slaný led“, silná solná krusta kryjící řídké, mazlavé slané bahno.

Na údaje navigátoru jsem se mohl s klidným svědomím vykašlat. Kličkovali jsme mezi slepými rameny a výběžky slaneho ledu, nesčetněkrát jsme uvázli a po celodenní dřině jsme byli nakonec donuceni k návratu na místo, odkud jsme ráno vyrazili.

Ze školy jsem si toho moc nepamatoval, na to byl kadet Phil. Teď se mi ale vybavoval příběh, který nám jednou v jakési osvětlené chvíli vyprávěla učitelka, jejíž hodiny pro mě jinak byly nesnesitelným utrpením. Někdy kolem roku 1840 nebo tak nějak, to už si vážně nepamatuju, uvázla ve zbytcích slaneho Torrensova jezera i výprava slavného Johna Eyra. Ten pak tvrdil, že celé australské vnitrozemí obklopuje prstencovité slané jezero, za něž nelze proniknout. Když jsem se tak probíjel slaným ledem Nimerry, skoro bych mu dal za pravdu.

Zmínil jsem se o tom Philovi v naději, že ho to vytrhne z letargie. Měl objevování Austrálie v malíčku. Napsal disertačku o Charlesi Sturtovi a jeho výpravách do nitra Austrálie v dobách, kdy se na mapy centrální Austrálie ještě psalo The Mystery Land čili Tajemná země. Dokonce za tu disertaci dostal i nějakou cenu. Eyrovy problémy s Torrensovým jezerem ho ale zajímaly stejně málo jako naše soukromé peklo v bažinách Nimerry. Seděl nehnutě na zadním sedadle pod slunečními bateriemi a bezmyšlenkovitě hladil králíčí pacičku.

Když jsem se konečně vymotal ze změti bilabongů, jak říkají slepým ramenům jezerních přítoků domorodí Australci, ocitl jsem se daleko od míst, odkud jsem obvykle

k oázám pod Brownerovým hřebenem vyrážel. Nebyl jsem tím dvakrát nadšený. Nebál jsem se, že bych snad oázy nenašel. Měl jsem v navigátoru uložené jejich přesné zeměpisné souřadnice a cestu mi spolehlivě ukáže přístroj. Horší to bude s vodou. Na obvyklé trase jsem už měl vytypovaných pár míst, kde jsem mohl na dně jámy vyhloubené v písku narazit na spodní vodu. Čertví, jak to bude vypadat na téhle trase. Může se nám stát, že se jediným zdrojem vody stane destilátor vzdušné vlhkosti, který je ale účinný jen v případě, že se k ránu dostatečně ochladí. To byl s nastupujícím létem ale stále vzácnější jev.

Vážně jsem uvažoval o návratu. Měl jsem strach o Phila. A mám-li být upřímný, měl jsem strach i z něj. Vydat se do nitra Gibsonovy pouště v nástupu léta je stále riskantní podnik, i když možná ne tolik, jako v dobách Sturta nebo Eyra. Když vás provází blázen, máte postaráno o další pádný důvod k obavám. Jenže s tou trochou kožek bych zůstal bez peněz. Neměl bych dost ani na další loveckou výpravu. Musel bych sáhnout na železnou rezervu v bance, ubohý zbytek nevelkého dědictví po rodičích, a to jsem za žádnou cenu nechtěl. Ne, museli jsme jet dál.

U jednoho z posledních bilabongů na okraji pouště jsem doplnil zásoby vody. Pak jsem si podle tradice domorodých Jinmiů smísil narudlý pouštní prach se slinou a na čelo jsem si namaloval čáru na ochranu proti zlým duchům. Vyrázili jsme.

Šetřil jsem vodou, jak se dalo, ale nepočítal jsem s Philem. Marně jsem mu vysvětloval, že nemůže pít, kolik by chtěl. Pokaždé, když dostal chuť se napít, začal kňourat jako malý parchant. Nevyržel jsem ho poslouchat dlouho. Nakonec jsem mu dal vždycky napít podle libosti. Měl jsem z toho výčitky. S žízní by se ale z deprese nedostal. Plánoval jsem si, že se mnou Phil prožije v buši pár opravdu pěkných týdnů. A zatím jsem ho vytáhl do pekla Gibsonovy pouště. Kdybych si plánoval pomstu nejhoršímu nepříteli, nemohl bych ji naplánovat lip.

Zásoby vody se začaly povážlivě tenčit. Destilace horkého ranního vzduchu přinesla stěží pár deci, s kterými se nedala denní výheň přečkat. Ted' nám v kanystrech zbývala jen troška páchnoucí tekutiny, kterou ukňouraný Phil odmítal. I já jsem se toho „nektaru“ napil jen se sebezapřením. Displej na palubní desce ukazoval, že nám k oáze pod Brownerovým hřebenem zbývá urazit více než dvě stě kilometrů.

Když jsme vjeli s tichým šuměním elektromotoru do mělkého údolí, kvílel Phil tak nesnesitelně, že jsem se rozhodl hledat vodu. Okolní skaliska tvořila jakousi mělkou pánev vyplněnou pískem. Jestli je dno údolí pod nánosem písku tvořené kompaktní skálou, pak by se ve vodní jámě vyhloubené v nejnižší části údolí mohla objevit voda nebo alespoň vlhkost, s kterou by si poradil destilátor. Měl jsem vztek a taky trochu strach. Co se stane, když vodu nenajdu?

Házet jsem písek polní lopatkou a pot se mi lil do očí. V hloubce asi dvou a půl metru se mi zdálo, že písek trochu ztrácí syrkost, což mohl být příznak podzemní vláhy. I barva písku se mi zdála o nějaký ten odstín tmavší. Měli jsme dobré vyhlídky alespoň na pár litrů vody.

„Jacku!“

Byl jsem vzteklý a vyčerpaný. Nejdřív jsem si ani neuvědomoval, co slyším. „Jacku! Pojď sem! Honem!“

To je Phil! A mluví! Před dvěma měsíci jsem ho vytáhl ze zaneřádného bytu. Byl na dně, v depresi a nepromluvil celé týdny. Už jsem to pomalu^ vzdá val. Až teď...

Vyškrábal jsem se z jámy. Čert vem vodu!

„Jacku, podívej se, co jsem našel!“ řval Phil nadšením. V očích měl výraz šťastného dítěte.

Maniodepresivní psychóza je svinská nemoc. Z nejhlubších depresí vytáhne svou oběť do nejvyšších pater manické fáze, do euforie, kdy má postižený moře po kolena a globální problémy lidstva pro něj nepředstavují víc než bezvýznamný detail. Vzápětí jej může choroba opět srazit do pekla deprese. Phil mi právě předváděl jeden z těch nepravděpodobných zvrátů, proměnu identity. Uvědomil jsem si, že v mánii bude ještě nebezpečnější než v depresi. Na návrat bylo pozdě. Buď dojedeme do oázy pod Brownerovým hřebenem nebo je po nás.

Phil držel v ruce kamenný valoun a blaženě se usmíval.

„Já věděl, že mi ta tvoje králičí pacička přinese štěstí!“ ječel. „Vis, co to je?“

S Philem v manické fázi se musí zacházet obezřetněji než s bednou odjištěných granátů.

„Nějaký nerost... ruda...“ typoval jsem nejistě.

„Hovno ruda! To je obyčejný křemen! Ale podívej se na ty hrany. Vidíš to?“

Nevěděl jsem nic než kus otřískaného šutru. To jsem mu ale nemohl říct. Mlčel jsem.

„To je klasická ukázka valounové industrie!“ vykřikl netrpělivě.

„No, víš, Phile. Když to tvrdíš ty, tak to asi bude pravda. Já tomu pochopitelně zase tolik nerozumím. Ty ses universitní profesor historie, študoval jsi tyhle věci. Ale já jsem jen obyčejný lovec králíků.“

„Neštví mě!“ zařval. „Jsi především můj brácha. Hele, vím, za co ti vděčím. Nebýt tebe, tak doteď hniju ve svém bytě v Sydney s depkou jako hrom. A to v tom lepším případě. Tak bych mohl čuchat ke kytkám zespodu. Hele, máš to u mě, Jacku.“

Tak toho jsem se nebál. Philova vděčnost mívala krátkou paměť. Ale nebyla to Philova vina. V mániu se mu život měnil ve vichřici, kde nebyl na nějaké sentimentální city čas. Hlavně že se nenaštval. Jednou se pokusil soused vysvětlit Philovi stíženému mániem, že si přednášku o pravěkém jeskynním umění rád vyslechne v příhodnější dobu, než jsou dvě hodiny ráno, a Phil mu pak ve rvačce málem ukousl nos.

„To je cheleén, Jacku. Čistý cheleén! Víš, co to znamená? Cheleén tady, v srdci Austrálie? V téhle pustině?“

Nevěděl jsem, co je cheleén a nevěděl jsem, co to znamená. Moudře jsem mlčel a tvářil se, že je mi to jasné.

„Kde to vlastně jsme, Jacku?“

Tak to byla jedna z mála informací, kterou jsem mu mohl posloužit. Dokázal by si to už zjistit sám, kdyby se podíval na displej náramkového navigátoru.

„Jsme asi dvě stě padesát kilometrů jihovýchodně od masivu Mount Madle v v Brownerově hřebenu.“

„Doprčic,“ ulevil si Phil. „Jacku, to je bomba. Valounová industrie, tedy tenhle typ nástrojů,“ potřásl v ruce valounem a chrlil ze sebe slova, „se objevil poprvé před dvěma a půl miliony lety v Africe. Tam se označuje jako oldowan

podle nálezů v slavné Olduvajské rokli. Když se před půldruhým milionem let objevil v Africe člověk druhu Homo erectus, tedy člověk vzpřímený, přímý předchůdce nás - moderního člověka druhu Homo sapiens, vyráběl také nástroje tohoto typu. S ním se rozšířily valounové nástroje do Evropy a Asie. V Africe pak začali lidé druhu Homo erectus vyrábět dokonalejší nástroje, pěstní klíny acheulského typu, ale ty se do Evropy a Asie nerozšířily. V Evropě a Asii se dál vyrábělo tohle - cheleénská nebo taky abbevillianská kultura.“

Měl jsem z toho v hlavě pěkný zmatek.

„Vidíš,“ pokračoval Phil se západem ve výkladu a přejel prstem kostrbatou, ostrou hranu valounu. „To je ono! Ostří vyrobené řadou pečlivě vedených úderů. Ale bez mikro retuše. Bez jemnější úpravy ostří. A ani zbytek valounu není nijak upravený. Je ponechaný... řekl bych v přírodním stavu. Jasný? Dokonalá ukázka!“

„A v Austrálii se něco takového... tenhleten cheleén nebo jak tomu říkáš... V Austrálii se to ještě

nikdy nenašlo?“

„Ale jo. Něco se našlo na březích řeky Ord v oblasti plošiny Kimberley a pár sporných nálezů pochází i ze severu z Arnhemské země od Aligátorí řeky. Ale tohle, Jacku, to je... vidíš to... to je čerstvé!“

„Jak čerstvé?“

„No, někdo to tu musel vyrobit úplně nedávno, snad včera nebo předevečírem. Čichni si.“

Strčil mi valoun pod nos. Ucítil jsem slaboučký zápach, jaký jsem si pamatoval z dětství. Takhle páchly oblázky, kterými jsme s Philem jako kluci křesali, abychom rozdělali oheň, když jsme si hráli na Robinsona Crusoa. Ano, byl to tentýž pach. Někdo musel do toho kamene mlátit jiným šutrem úplně nedávno.

„Kdo ví, kdo tady co vyváděl?“ namítl jsem opatrně. „Třeba to tady nechali domorodí Australci...“

„Po těch by tady zůstaly nejspíš vybité baterky z walkmana. Tohle rozhodně ne. Takovéhle nástroje domorodí Australci nevyráběli a nevyrábějí!“

„No, já nevím, Phile...“

Slunce do nás pralo. Horkem se mi tmělo před očima a žízeň jsem měl jako trám. Phila ale jako kdyby polil živou vodou.

A pak jsem si všiml stop. Bylo jich kolem nás v rudém písku plno.

„Hele, Phile, vidíš ty stopy...“

Sklonil jsem se k otisku bosého chodidla. Narazil jsem na stopy Australců v buši mnohokrát. Měl jsem mezi nimi i pár dobrých kamarádů. Tady v nitru Gibsonovy pouště jsem ale domorodce nikdy neviděl. Stopa nebyla příliš velká, ale otisk palce byl o poznání větší, než bych vzhledem k velikosti chodidla čekal. A také ho dělila od ostatních prstů trochu širší mezera.

Opatrně jsme prošli údolíčkem. Nadával jsem si, že jsem si stop nevšiml. Ale měl jsem plnou hlavu Phila a starostí o vodu.

Ukázalo se, že jsem část stop zaházel pískem při dolování vodní jámy, ale většina jich zůstala v prachu jasně patrná. Musela se tu na nějaký čas zastavit poměrně velká skupina lidí, mezi nimi i několik dětí. Pobyli tu a pak se vydali směrem, kde bylo možné na obzoru tetelícím se horkem tušit obrysy masivu Mount Madlev. Na Philovi už nebyla patrná ani stopa po předchozí hluboké depresi. Slídlil po stopách, prolézal skaliska. Pod jednou převislou skalkou našel mělké dolíky, které svědčily o tom, že tu někdo přespál na holé zemi.

„Ty, Phile,“ začal jsem opatrně. „Myslíš, že by bylo možné...“

Nesebral jsem odvahu vyslovit to nahlas.

„Možné je všechno. Absolutně všechno. Hele, celá léta se věřilo, že Homo erectus vyhynul před dvěma sty sedmdesáti tisíci lety na Jávě. Pak určil Čarí Swisher stáří lebek těchto lidí nalezených v jávském Ngandongu na pětadvacet tisíc roků. To víš, že se mohli všichni zbláznit. Mohli se přetrhnout, jak mu dokazovali, kde všude udělal chybu. Já jsem se mu tehdy taky smál. Nakonec to usnulo. Ale když se podívám na tenhle valoun a na ty stopy všude kolem, tak jsem si skoro jistý, že to

ten pašák Homo erectus vydržel na Zemi mnohem, mnohem déle, než naznačoval Swisher. Ale jistotu budu mít, až je uvidím na vlastní oči. Jedem!“

Hodil valoun do auta a sám se soukal za volant. Dostal jsem strach. Nemohl jsem ho nechat jet samotného, ale usednout do auta řízeného člověkem v mánii se mi nechtělo. Znáám lepší způsob, jak se nechat zabít.

„Měli bychom nabrat vodu...“

„Na vodu se vykašli. Jedem!“

„Za chvíli se začne stmívat...“

„Pojedeme s infrahledem!“

„Měli bychom si trochu odpočinout...“

„Jedem!“

Elektromotor tiše zašuměl. Měl jsem nejvyšší čas naházet do auta všechny věci a skočit na zadní sedadlo. Phil by

na mě nečekal. Klidně by mě tu v honbě za svou fatou morganou nechal. V mánii mu bylo jedno, jestli jede hlavní třídou v Sydney nebo Gibsonovou pouští. Snad bylo lepší, když měl depresi. Manželka od Phila odešla, když v mánii vybral rodinné úspory a utratil je do posledního dolaru za osmadvacet křišťálových lustrů.

Seděl jsem skrčený v autě a otloukal si hlavu o blok slunečních baterií pokaždé, když se Phil nestačil vyhnout většímu výmolu. Hnal auto podél sotva znatelné šňůrky stop s rychlostním pedálem sešlápnutým k podlaze.

Měl jsem žízeň, hlad a byl jsem k smrti utahaný. Šílel jsem strachy, že Phil někde urazí nápravu a zabije nás. A přitom jsem si uvědomoval, že nemám šanci ho přesvědčit, aby zpomalil. Bylo to téměř komické, ale padala na mě z toho deprese. Na mě! Kdyby mi nešlo o krk, tak bych se zasmál.

Na poušť se rychle snášel soumrak. Stíny se prodlužovaly a kameny a jámy už nebylo téměř vidět. Philovi to bylo jedno. Nasadil si brýle infrahledu, teprve když ztratil šňůru stop. Vrátil se po stopách pneumatik na místo, kde se od stop odchýlil a dál se hnal bez ohledu na tmou a terén. Když venku zavládla upíná tma, mohl jsem propadnout iluzi, že Phil přeci jen trochu zpomalil.

Začínal jsem klímat, když Phil zařval nadšením.

„Máme je!“

„Co?“

„Támhle v těch skalách,“ ukázal Phil někam do tmy a riskantně přitom pustil jednou rukou volant. „Je tam vidět tepelnou zář, snad od ohniště...“

Auto se najednou naklonilo, kola se protočila naprázdno. Náraz mě vystřelil ven z kabiny. Padl jsem do písku a v první chvíli jsem nemohl popadnout dech. Písek mi skřípal mezi zuby a měl jsem ho plný nos.

„To byla pecka, co?“ zaslechl jsem ze tmy Philův hlas.

Ulevilo se mi, že to přežil. Vzápětí jsem dostal chuť ho zaškrtit.

„Mohl jsi nás oba zabít, ty blbče!“

„To se ti jen zdá, Jacku,“ namítl bezstarostně. „Přežili jsme, ne? Tak co bys chtěl? Jdem se na ně podívat! Byli někde blízko za takovou malou skalkou. Doprčic, kam mi spadl infrahled?!“

Modlil jsem se, aby ho nenašel. Pokusil jsem se vstát. Šlo to. Měl jsem naražené koleno a ze šrámu na boku mi tekla krev. Nic vážného to nebylo, mohl jsem dopadnout mnohem hůř. Phil, podle toho, jak pobíhal a hartusil, vyvázl taky bez větší ujmy na zdraví. Měli jsme pořádnou porci štěstí, ale rozumu ani co by se za nehet vešlo. Čert ví, jak dopadlo auto. Jestli tu uvázneme...

„Nebylo by rozumnější počkat do rána? Za hodinku nebo dvě se rozední.“

„Ani nápad,“ odsekl Phil. „Zapař hodin můžou být bůhví kde! Sakra, kam mohl spadnout ten infrahled?“

„Ten se bude taky lip hledat až ráno. Potmě se infrahled bez infrahledu špatně hledá.“

„Nech si ty frky!“ odbyl mě.

V písku jsem šlápl na něco tvrdého. Ohmatal jsem to a musel jsem se usmát. Byl to infrahled. A celý, ani jsem ho nerozšlápl. S brýlemi infrahledu jsem se cítil hned o něco lip. Především jsem si mohl být jistý, že kolem nejsou hadi. Suchá místa v blízkosti oáz bývají rájem pro tygří hady. Phil jim říká pakobry páskované nebo notechi-sy. Ale kdyby mě měl některý uštknout, mohlo by mi být celkem jedno, jestli jsem ho pojmenoval správně. Mají sice málo jedu, ale zato je ten jejich toxin silný jako býk. Uštknutý člověk má na sepsání poslední vůle zpravidla nejvýš pár hodin.

Hady jsem nikde nezahlédl. Jen Phila, který lezl po čtyřech, šátral před sebou rukama a klel.

„Hele, Phile, jestli hledáš tygří hady, tak ti nepřeju, abys měl úspěch.“

Zarazil se. Pak pomalu vstal a oprášil si dlaně o kalhoty.

„Bez infrahledu ty lidi nenajdu...“

„Počkej do rána.“ A modli se, aby zatím oni nenašli nás, dodal jsem sám pro sebe.

„Ale já je musím najít, to je jedinečná příležitost...“

„Prosím tě, nech toho, než tě něco uštkne!“ křikl jsem na něj. „Vlezeme si do auta a až se rozední, uvidíme, co dál.“

Strach z hadů měl Phil od dětství. Jednou narazil jako malý kluk na velkého taipana, asi nejjedovatějšího hada na světě, o kterém nám navíc jeden starý Austrálec vyprávěl hrůzostrašné bajky. Taipan prý utočí bez sebemenšího podnětu a člověka dokáže pronásledovat celé dny. Prý dokázal dostihnout i jezdce na koni. Tedy v dobách, kdy ještě směli být v Austrálii koně. Zážitek ze střetu s taipa-nem si Phil zřejmě nesl v podvědomí. Strach z hadů k němu pronikl i přes filtr mánie. Pomalu se vrátil k autu a vlezl si na přední sedadlo.

Schoval jsem infrahled pod košili a poslepu vytáhl spací pytle. Začínalo být celkem citelné

chladno.

„Měl bys zkusit usnout,“ nabádal jsem ho, když si přehodil spacák přes sebe.

Jen něco zabručel.

Ani já jsem si nezaleží do spacáku. Potají jsem si nasadil infrahled a s brokovnicí po ruce jsem vyhlížel do tmy. Nedělo se nic. Tu a tam proběhl po písku nějaký menší vačnatec, ale jinak byl klid.

Tepelnou zář, kterou zahlédl nad skalisky Phil, jsem nikde neviděl. Možná jsme naše neznámé vyplašili, ale možná jen zasypali ohniště pískem a šli spát. My jsme do rána nezamhouřili oka.

Já jsem hlídal a navíc mě pekelně bolelo naražené koleno. Phil spát nepotřeboval. Zavřel oči snad na deset minut, ale hned jak se s trhnutím probudil, začal přednášku o pravěkých lidech. Házel po mně vědeckými názvy, kterým jsem nerozuměl, a vyžadoval, abych dával pozor na všechny ty jeho australopitéky, Homo habilis, Homo ergaster a já nevím, jak se ještě jmenovali. Mohlo to být zajímavé - tedy někde v klidu, třeba v universitní posluchárně. Ale ne uprostřed Gibsonovy pouště, s nabouraným autem a kdovíjakými lidmi potulujícími se někde v okolí.

Těsně před rozbřeskem, když se východní obzor začal barvit do ocelové modři, jsem se vysoukal z auta. Naštvanému Philovi, který musel přerušit přednášku v pasáži, kde rozsáhle rozebíral význam jakési sibiřské lokality pro interpretaci způsobu života člověka druhu Homo erectus, jsem se vymluvil na naražené koleno. Položil jsem infrahled do písku tak, aby ho Phil snadno našel. Kdyby zjistil, že jsem mu ho schoval, mohl bych dopadnout hůř než ten soused, který vyvázl jen s nakousnutým nosem.

Když se slunce vyhouplo nad obzor, věnoval jsem se autu. Phil se rozhovořil na téma rozdílů ve stavbě lebek lidí druhu Homo erectus, nalezených v jávských lokalitách Ngandong a Modjokerto. Na to, že více než čtyřicet hodin nevypil ani kapku vody, měl neuvěřitelnou výdrž. Slyšel jsem, že když přednášel v mánii, měl posluchárnu narvanou do posledního místa a jednou se prý kvůli jeho přednášce strhla mezi studenty rvačka. Mně už lezl na nervy.

S autem to dopadlo nad očekávání dobře. Náprava uvízla v jemném písku, ale nezlomila se a nezdála se ani ohnutá. Dá to fušku, ale nakonec dostaneme auto z jámy ven. Motor nechtěl naskočit, ale pak jsem si všiml, že je vytržený konektor na akumulátorech. Když jsem to spravil a motor se s tichým šuměním rozběhl, spadl mi kámen ze srdce.

Pustil jsem na plný výkon vzduchový destilátor v naději, že stačí nadestilovat alespoň pár deci vody, než se vzduch zase rozžhaví. S vidinou hlty vody jsem vytáhl polní lopatku a snažil se upravit okraje písečné jámy tak, aby z ní mohlo auto vyjet. Phil mezitím procitl z přednáškového deliria.

„Hele, támhle je infrahled,“ zajásal. „To by člověk neřekl, jak ta tma klame. Přísahal bych, že jsem ho na tom místě hledal aspoň třikrát...“

Předstíral jsem nezájem a o to víc jsem se oháněl lopatkou.

„Tak vyrazíme, ne?“ zahřímal znovu Phil. „Včera jsem zahlédl tu tepelnou zář někde nad támhleťou skalkou.“

„Třeba to bylo jen teplo, které v noci sálá ze skal, co se přes den rozpálí...“ „Blbost! To muselo být od ohně! Jdeš?“

„Možná by bylo lepší nejdřív něco sníst, za chvíli by mohla být v destilátu i kapka vody.“

„Nemám žízeň,“ odbyl mě. „A na jídlo nemám pomyslení. Jestli se ti nechce, jdu sám.“

Hotové perpetuum mobile. Jedl a pil naposledy včera ráno, celou noc nespál a sil má pořád na rozdávání.

Phil už rázoval dlouhými kroky k nedalekým skalám. O infrahled ztratil zájem. Sebral jsem ho se země, popadl jsem brokovnici a vyrazil za Philem. Dohonil jsem ho až na vrcholku plochého skaliska. Pozoroval triedrem okolí a vztekal se.

„Jsou pryč! Ksaku, proč jsem se jen nechal ukecat. Je to tvoje vina, Jacku. Tvoje! Kde je teď budu honit?“

„Klid, přeci se nevypařili,“ konejšil jsem ho.

Naděje, že by mi půjčil triedr, byla nulová. Nasadil jsem si proto infrahled a zoomem nastavil největší zvětšení. Infrahled sice neměl možnosti Philova triedru, ale lepší něco nežli nic.

Nejdřív ze všeho jsem našel ohniště. Teplo žhavého popela je prozrazovalo i přes vrstvu písku, kterou na něj naházeli. A pak se mi zatajil dech.

„Hele, Phile, koukni se!“

Podal jsem mu infrahled.

„Na co?“

„Podívej se támhle do toho velkého dolíku.“

Phil si nasadil brýle infrahledu a strnul.

„To snad není možné...“ vydechl.

Podíval se k ohništi pro změnu triedrem a pak ještě jednou infrahledem.

„Jdeme!“ zavelel.

Sešli jsme opatrně do údolíčka a zastavili se na okraji. Před námi se rozprostírala jen ničím nenarušená plocha rudého písku. Ale Phil s infrahledem viděl něco jiného. Opatrně popošel o kousek dopředu, pak poklekl a jemně rozhrnul písek. Pod narudlým prachem se objevila černá lidská pokožka.

Phil vstal, ustoupil několik kroků zpátky a čekal. Chvilí se nedělo nic.

„Kristepane, co když jsou mrtví,“ vydechl jsem.

Phil zavrtěl odmítavě hlavou.

Pod pískem se cosi pohnulo. A pak se z něj doslova vynořil muž. Najednou tu stál proti nám - malý, skoro černý, porostlý řídkými chlupy ve tváři a na prsou. Byl mnohem, mnohem tmavší než všichni Austrálci, s nimiž jsem se kdy setkal. A nebyl to Austrálec. Měl vystouplé čelisti a hluboko zapadlé oči... jako kdyby ho nalíčili maskéři do nějakého stupidního filmu. V ruce třímal dlouhý oštěp s dřevěným hrotem.

„Doprčic,“ vzdychl Phil. „Je to Homo erectus. Druh člověka, který měl podle Carla Swishera

vyhynout před pětadvaceti tisíci lety. A my, blbci, jsme věřili, že vyhynul ještě dřív. Promiň, Carle, že jsem se ti smál. Stoprocentně je to Homo erectus. Hele, všimni si té robustní lebky... relativně ploché čelo... objem mozkovny - odhadem tak něco kolem devíti set kubíků. Maximálně tisíc, ať nežeru. A ty nadočnicové valy... vidíš to - mohutná, přímá kostěná lišta. A všimni si těch svalů na šíji. Jako bejk. S tak těžkou lebkou se není co divit. Mezi špičáky a řezáky na horní čelisti by měl mít diastemu, to je taková mezera...”

Vykročil k muži, snad aby mu otevřel ústa a podíval se mu na zuby. Nevím. Všechno to bylo jak ze šileného snu nebo z béčkového filmu. Logika v té chvíli neměla na světě místo.

Stačil jsem Phila strhnout stranou a oštěp ho minul možná o palec, možná o dva. O víc rozhodně ne. Zároveň vydal muž pronikavý hvízd a z písku se vynořilo tucet dalších. Všichni byli ozbrojeni oštěpy s dřevěnými hroty, vzrušeně pískali jeden přes druhého a nerozhodně se po sobě dívali.

Rád bych věděl, co se jim honí pod plochými čely. Vypadali jako banda extrémně opálených debilů. Mimoděk jsem se té představě usmál.

Phil po mně hodil okem. Zahlédl můj šibeniční úsměv a začal z ničeho nic vydávat hýkavé zvuky.

Zbláznil se, nadobro se zbláznil.

Muži přestali překvapením hvízdát.

A pak se jeden z nich přidal k Philovi. Jeho hýkání znělo trochu jinak, ale Phil se mu rychle přizpůsobil. Chvilí tak hýkali jen sami dva, ale pak se k nim přidávali další. Paže s napřaženými oštěpy poklesly.

V té chvíli jsem si uvědomil, odkud to hýkání znám. V dobách, kdy se v Austrálii ještě mohla chovat zvířata z jiných kontinentů alespoň v několika málo zoologických zahradách, nás rodiče do jedné takové zahrady vzali. Nejdéle jsem vydrželi stát u klece se skupinou šimpanzů, kteří vydávali právě takové hýkavé zvuky. Phil tenkrát tvrdil, že je to šimpanzí smích, ale táta se mu smál, že si vymýšlí. Phil měl vztek a já pochopitelně hroznou radost, že i mazánkovi Philovi rodiče občas něco nevěří. Jako kluk jsem ten zvuk napodoboval vždycky, když jsem chtěl Phila naštvat.

Phil napřáhl před sebe prázdné dlaně. Odložil jsem brokovnici a udělal to po něm. Muži jeden po druhém se zřetelným váháním odkládali oštěpy a i oni k nám napřáhli prázdné dlaně. Jeden z mužů sice dál trýmal oštěp a popuzeně hvízdal, ale druhí ho hvízdáním přemluvili, aby také odhodil oštěp a napřáhl k nám prázdné ruce.

Pak jeden z mužů pískl a z písku se o poznání neohra-baněji vynořilo několik žen a dětí. Děcka na nás koukala nedůvěřivě a schovávala se ustrašeně za matky.

„Prosím tě, jak jsi na to přišel?“ zeptal jsem se a setřel si pot z čela. Nohy se mi trásly slabostí.

„Ani sám nevím, člověče. Snad jak ses uchechtl... Vzpomněl jsem si na starého Boba Provina, který na jednom kongresu vykládal, že se smích našich předchůdců musel hodně podobat smíchu lidoopů. Pamatuju, jak se mu smáli. Někteří dokonce napodobeným šimpanzím smíchem. Už se těším, jakou bude mít Bob radost, až mu řeknu, že se nemýlil.“

Ledy byly prolomeny. Erekti, jak jsem jim začal říkat, protože jméno Homo erectus mi připadalo příliš neosobní, nás přijali.

Prožili jsme s tlupou týden, možná to bylo deset dní. Phil si s nimi už třetí den tu a tam hvízdal.

Tvrdil, že jde o jazyk, který principy komunikace může připomínat řeč, jakou se snad kdysi dorozumívali praobyvatelé Kanárských ostrovů Guánčové. Nevím, na Kanárských ostrovech jsem nikdy nebyl. Vykládat mi mohl, co chtěl. Taky to dělal. Celé noci do mě hučel, opakoval do omrzení své teorie. Podle Phila přešli jedni z posledních lidí druhu Homo erectus na australský kontinent z Jávy přes Malé Sundy, jmenovitě ostrovy Umoř a Flores, a dále pak přes Tímorské moře. Pod konkurenčním tlakem ze strany lidí druhu Homo sapiens se pak uchýlili do krajně nehostinných končin, jaké představuje Gibsonova poušť. Phil předpokládal, že stejně tak mohli přežít i ve Velké poušti Victoria nebo ve Velké písečné poušti. Základem jejich úspěchu byla vedle nesmírné odolnosti a houževnatosti i schopnost skrývat se, unikat a vyhýbat se střetům s moderními Australci a později i s bílými přistěhovalci. Dokázali žít prakticky z ničeho i v pustinách, kam se domorodí Australci raději nepouštěli.

Pohybovali se neuvěřitelně rychle. Pochodovali v noci a Phil, ze strachu, že mu zmizí, cestoval s nimi. Žasl jsem, co vydržel. Já jsem je sledoval autem, ale i tak jsem měl toho trmácení plné zuby. Kočovali mezi malíčkými oázami, kde se dalo získat pro každého stěží víc než pár doušek vody a nějaké to sousto. Jedli prakticky všechno, na co narazili - od trav, přes hmyz až po větší zvířata. Když vyšli naprázdno, spokojili se s vlastními výkaly. Zvedal se mi z nich žaludek.

Po týdnů jsem začal být nervózní. A Phil to na mně asi pozoroval, i když se mi zdálo, že si nevšímá ničeho jiného než erekťů. Byl mezi nimi šťastný, ale já jsem se s erekty nesžil. Z jakéhosi popudu jsem se pokusil naučit děti hvízdát na prsty. Dětem se to líbilo, ale dospělí to neviděli rádi. A ani Phil tím nebyl dvakrát nadšený.

„Hele, měl by ses vrátit,“ prohlásil jednou večer, když jsem je s autem dohonil u malé louže poloslané vody, kolem které si erekti zřídili primitivní tábor. Okusovali stébla jakýchsi suchých trav a děti s pískáním šťouraly v bahně a hledaly chciplé pulce.

„No, snad se vrátíme oba,“ namítl jsem chabě.

„Ani nápad. Tohle je moje životní šance. Zůstávám s nimi. Jestli se ti to nezdá, můžeš si klidně vyrazit na ty své králíky. Ale nejdřív mi sem musíš dopravit pár věcí, které nutně potřebuju pro práci - pořádný foťák, videokameru na snímání v infračerveném spektru, přenosný počítač, magnetofon... Napíšu ti seznam.“

„Nechci se s tebou hádat, Phile, ale zvaž to...“

Neposlouchal mě. Měl ve všem jasno. Byl už rozhodnutý. Musel bych ho svázat a odvézt násilím. Čertví, jak by na to reagovali erekti. Na lov pouštních vačic oštěpy nepotřebovali, ale jen tak z dlouhé chvíle je po poušti taky netahali. Podezíral jsem je, že když jim schovávaná nevyjde, dovedou zbraně bez váhání použít. Rezignoval jsem. Kolikrát jsem si to pak vyčítal. Snad jsem se měl s erekty o Phila porvat. Měl jsem brokovnici...

Phil mi nadiktoval dlouhý seznam a nezajímalo ho, kde na ty nákupy seženu peníze. Mluvil se mnou, jen když mu zbyla chvilka volna, a i pak si každou chvíli něco domlouval pískáním s členy tlupy.

Z opojení procitl jen na chvilku, když jsme se loučili. Přišel ke mně, popřál mi šťastnou cestu a když se vracel zpátky k tlupě, ještě mi zamával králíčí pacičkou.

„V žádném případě se nezbavuj navigátoru,“ křičel jsem na něj. „Já tě najdu, neboj se!“

Byla to blbost. Nebál se. To já jsem měl strach, že přijdu o bráchu, kterého jsem léta nemohl ani cítit, ale kterého jsem nakonec začal mít svým způsobem rád.

Trvalo mi čtyři dny téměř nepřetržitě jízdy, kdy jsem se zastavoval jen ráno, abych si z ranního vzduchu nadesti-loval trochu vody a spolkl pár soust, než jsem narazil na staré koleje vyjeté v pouštním prachu. Jel jsem po nich co nejrychleji dalších pět dnů, než jsem se dostal na hlavní tah z Warburtonu do Wiluny. Minul jsem slanou jezerní pánev Carnegie a v Meekathaře jsem zamířil na jih do Perthu.

Čím víc mě obklopovala civilizace, tím nepravděpodobněji vypadalo dobrodružství na úpatí Bownerova hřebenu. Jen údaje Philova navigátoru, které jsem si několikrát denně kontroloval, mě dokázaly přesvědčit, že se mi to nezdálo. Tlupa zřejmě kočovala v pouštích na jihovýchod od jezera Disappointment.

Hnal jsem se až do Perthu v naději, že ušetřím čas. Phil měl několik skutečně speciálních přání a já jsem nechtěl zůstat třeba ve Wiluně nebo Meekathaře a čekat, až mi tam objednané zboží dopraví. Jenže i v Perthu jsem se nakonec zdržel více než týden. Speciální ultralehkou kameru pro snímání v infračerveném spektru neměli ani tam a bylo kolem toho hodně dohadů, protože donedávna směla podobnou techniku používat jen armáda a policie.

Podle údajů navigátoru zabočil Phil s tlupou ostře k východu směrem na Patience Well. Za výlohami perthských obchodů se začaly objevovat vánoční ozdoby a figuríny oblečené do kostýmů Santa Clause. Letní vedra udeřila plnou silou. V přímořském městě, jakým je Perth, se to dalo ještě snést, ale Gibsonova poušť se musela proměnit v rozžhavenou pec. Nedokázal jsem si představit, jak tam vůbec můžou přežít. Z údajů navigátoru vyplývalo, že erekti nadále kočují svým šíleným tempem. Na pochod se vydávali v noci, přes den se drželi na místě. Zajímalo by mě, jak teď jde Philovi zahrabávání. Víím, že to zkoušel, ale že mu to dělalo velké potíže.

Občas mě pronásledovaly noční můry. Viděl jsem Phila umírat vyčerpáním nebo v depresi na písečné duně, zatímco erekti vyráželi se soumrakem na další cestu. Když jsem se podíval na navigátor a ten mi hlásil, že se Phil pohybuje, ulevilo se mi jen na chvíli. Co když nesou erekti Philův navigátor jako talisman a Phil už s nimi dávno není.

Budil jsem se zpocený a hned ráno jsem znovu a znovu urgoval u obchodníků objednávky.

Konečně jsem měl všechno. Za poslední peníze z nedotknutelné železné finanční rezervy z dědictví po rodičích jsem nakoupil potraviny a vyrazil k severu.

Erekti opět změnili směr. Mířili teď znovu k jihu, do oblasti horského masivu Mount Madlev, kde jsme se s nimi poprvé střetli. Za noc dokázali urazit neuvěřitelných padesát kilometrů, v jednom případě dokonce přes šedesát. Nedovedl jsem si představit, jak jim může Phil stačit.

Hnal jsem se k severu a když jsem minul rozpálené pláně kolem jezera Burnside, svítící oslnivou bělobou „slaného ledu“, opustil jsem silnici a vydal se podle navigátoru k masivu Mount Madlev. Objel jsem ho z východu a pokračoval dál do nitra Gibsonovy pouště. Netroufl jsem si jet v noci podle infrahledu. Vzpomínka na Philovu havárii byla příliš čerstvá, i když tentokrát jsem měl s sebou satelitní telefon, kterým jsem v případě nouze mohl zavolat pomoc.

V noci mi tlupa vždycky trochu utekla, a tak jsem ráno musel znovu a znovu korigovat kurz. Pak ale přestal navigátor hlásit jakýkoliv pohyb. Myslel jsem si, že se zblázním. Znovu se mi vrátily vidiny opuštěného Phila stíženého depresí. Proboha, proč jsem ho tam nechal samotného? Třeba se ale erekti zastavili v některé z větších oáz, které jim nabízejí více příležitostí k obživě. I kdyby byli ze železa, nemůžou přeci dlouhodobě snášet takovou zátěž. Ano, určitě jen odpočívají. Najdu je zahrabané v písku kolem nějakého jezírka ve skalách. A Phila s nimi.

Jak jsem se blížil k místu, odkud se mi hlásil Philův navigátor, naděje se vytrácela. Nikde žádné skály, nikde ani náznak oázy. Jen písek, kamení a všude pronikající červený prach. Nejistě jsem

vyhlížel do sluncem rozpálené pouště. Zbývalo mi pár stovek metrů. Všude kolem byla jen rudá pláň, nad níž se tetelil rozžhavený vzduch.

Údaje na palubní desce hlásily, že mě od Philova navigátoru dělí šestapadesát metrů. Střelka ukazovala směr. Zastavil jsem a vystoupil z auta do sluneční výhně. Cítil jsem, jak ze mě vedro saje síly. Tlak žhavých slunečních paprsků mě tiskl k zemi. Došel jsem až ke kameni, na kterém ležel Philův navigátor. Jeho pásek byl zadrhnutý kolem králičí pacičky.

„Phile!“

Pomalů jsem se otáčel ve sluneční výhni, která mi pod kloboukem tavila mozek. Nikde se nepohnulo ani zrno písku.

„Phile!“

Popošel jsem pár kroků a čekal, kdy se z písku vyhrabe Phil a celá tlupa erekťů. Nic.

„Phile!“

Vrhl jsem se na zem a rozhrabával rozžhavený písek. Nic. Ani stopa po erektech, ani stopa po Philovi. Jen písek, horký, jako kdyby ho právě vysypali z pece.

Běžel jsem do auta pro infrahled. Vylezl jsem na střechu kabiny a rozhlížel se. Nikde nic. Stál jsem na dokonale pustém místě bez jediné známky života. Jen králičí pacička a Philův navigátor do toho obrazu nezapadaly.

Vsunul jsem ukazovák a palec mezi zuby a hvízdal. Chvilí jsem poslouchal a pak jsem hvízdal ještě jednou. Hvízdal jsem, dokud mi suchý vzduch nespálil hrdlo. Pak jsem zalezl do auta a rozbrečel se.

Navigátor jsem nechal na místě. Chtěl jsem mít jistotu, že tohle místo najdu vždycky, za všech okolností. Pacičku jsem strčil do kapsy. V následujících dnech jsem objížděl ve velkých kruzích Philův navigátor. Nesundával jsem z očí infrahled a do úmoru jsem hledal. Dvakrát mě zastihla písečná bouře, možná třikrát, už nevím. Nakonec mě našli nějakí filmaři, kteří si vyjeli do pouště natočit záběry do přírodopisného filmu. Prý jsem se s nimi serval a museli mě svázat, než mě mohli odvézt zpátky do civilizace.

Nějaký čas jsem strávil v nemocnici. Dehydratace a vyčerpání rychle odezněly. Hned z nemocničního pokoje si mě odvedli policisté. U Philovy ženy se probudil se sedmiletým zpožděním zájem o manžela. Vyštrachala někde pár starých historek, kterými se snažila přesvědčit policii, že jsem žárlil na Philovy úspěchy a vylákal ho do buše na lov králíků jen proto, abych ho tam zabil. Čertví, co si od toho slibovala.

Když mě policie přepustila psychiatrům, myslel jsem si bláhově, že mám vyhráno. Brzy jsem ale pochopil, že mi místo vězení hrozí blázinec. Nakonec jsem přestal tvrdit, že jsme s Philem našli v Gibsonově poušti pravěké lovce. Bylo to jednodušší. Doktoři to považovali za slibný náznak vyléčení a propustili mě.

Když jsem se ocitl na svobodě, vysypal jsem do odpadkového koše všechny léky, které jsem dostal, abych mohl pokračovat v „léčbě“, a vyrazil na universitu. Tam přeci musejí být lidé, kteří jsou stejně vzdělání jako Phil. Těm můj příběh nemůže připadat absurdní. A ještě pořád jsem měl „čistý cheleén“, kámen, který jsme s Philem našli v poušti.

Netušil jsem, že je universitní areál tak rozlehlý. Bloudil jsem mezi budovami skoro půl dne s

valounem v kapse a nedozvěděl jsem se nic. Všude kolem chodila spousta mladých kluků a holek, ale já se bál kohokoli zeptat ze strachu, že je to student medicíny a že tím začne opět moje trápení s psychiatry.

Nakonec jsem našel na jedné lavičce v parku před fakultou společenských věd vousatého kluka s dlouhými vlasy staženými řemínkem do copu. Četl si v tlusté knize, která nesla na deskách název „Aspekty evoluce člověka“.

Vytáhl jsem z kapsy valoun a zeptal se ho, za kým bych s tím měl zajít.

„Vám jde o něco jako posudek nebo dobrozdání?“

Přikývl jsem.

„Ale tahle věc není vůbec stará,“ namítl.

Sebral jsem všechnu odvahu a odvyprávěl mu svůj příběh.

„No, jestli chcete slyšet, že to, co jste mi teď řekl, je docela možné, doporučuju profesora Thorba. Potvrzovalo by to některé jeho teorie. Druhá největší kapacita je Bruče. Ten vás nejspíš rovnou vyhodí, protože jeho teoriím přežívání lidí druhu Homo erectus odporuje.“

Šel jsem nejdřív za Thorbem a pak za Brucem. Mohl jsem si ušetřit čas a spolehnout se na vousáčův úsudek.

Thorbe byl nadšen, ale zorganizovat expedici do Gibso novy pouště nechtěl. Vymlouval se na nedostatek peněz, nabitý program vlastní výzkumné práce, povinnosti na universitě. Zjevně nehodlal riskovat své teorie a reputaci v případě neúspěchu. Co si o mně myslí, jsem pochopil až ve chvíli, kdy mi nabídl, jestli bych nechtěl studentům ukázat, jak se takovéhle krásné repliky cheleénských nástrojů vyrábějí. Nabídl za to sumu, která mi vzala dech.

„Tím nemohu sloužit, pane profesore, já jsem tenhle nástroj nevyráběl,“ odsekl jsem a práskl dveřmi.

Zalitoval jsem, že opravdu neumím vyrábět cheleénské nástroje. U Thorba bych si tím na expedici za Philem lehce vydělal.

Bruče mě vyhodil jako šarlatána, jen co jsem položil cheleén na stůl a řekl prvních pár vět na vysvětlenou.

Na pravdě nezáleželo nikomu.

Pak jsem si vzpomněl na vousatého studenta. Ještě seděl na lavičce v řídkém stínu blahovičníku a mračil se nad stránkami knihy.

„A co byste tomu řekl vy?“ zeptal jsem se ho.

„Já?“

„Jo, vy! Ty profesory máte prokouknutý tak, že musíte být z branže. Co vy tomu říkáte? Podívejte se na ten kámen a řekněte mi, co si myslíte!“ Vzal si valoun, ale nepodíval se na něj. Koukl se mi do očí a pak řekl: „Já vám věřím.“

„A pomohl byste mi zorganizovat expedici do Gibsoovy pouště?“

„Klidně. Jenže jsem švorc. Na školné a živobytí jsem si vzal půjčku. Banka už mi víc nepůjčí.“

Na chvíli se odmlčel.

„Víte, studuju trochu dýl, než je běžně zvykem...“

„Ale kdybyste ty prachy měl, vrazil byste je do toho podniku?“

Chvilíčku zaváhal. Jen chvíli. Ale pak přisvědčil. Po všech těch výsleších na policii a testech u psychiatrů mi to znělo jako rajska hudba.

Tak jsem se seznámil s Johnem Newcombem.

Prodiskutovali jsme spolu dlouhé večery nad několika plechovkami piva. Díky Johnovi jsem s odstupem času lépe pochopil i některé Philovy výklady. Nejvíce času jsme strávili celkem planými diskusemi o tom, kde sehnat potřebné peníze. Byly to neplodné tlachy až do chvíle, kdy se k nám jednoho večera připojila Johnova dívka Billie. Studovala žurnalistiku a shodou okolností měla známé v bandě cyniků, kteří koupili za pakatel autorská práva na natáčení nových dílů z cyklu Záhadné světy A. C. Clarka.

Starý dobrý A. C., jehož knížky jsme měli s Philem jako kluci moc rádi, by se asi obracel v hrobě, kdyby viděl své následovníky při práci. Kašlali na romantiku, kašlali dokonce i na pravdu, morálku a etiku. Hlavně, že to ponese.

Tak jsem se stal skoro přes noc mužem, který viděl „australského yettiho“. Můj cheleénský valoun se stal ústředním hrdinou celé epizody a dokonce i „velký Thorbe“ se uvolil říct do kamery pár neutrálních vět pod podmínkou, že mu za to zaplatí a že ho budou zabírat z uhlu, z něžž nebude tak patrná jeho pleš.

Celou dobu, co jsem dělal filmařům šaška a jezdil s nimi za město, abych ukázal „přesně to místo v Gibsonově poušti“, jsem se bál, že pro Johna a Billie všechno skončí inkasováním honoráře za scénář, který společně napsali. Ale když bylo televizní peklo za námi a John složil pár nezbytných zkoušek ve škole, začali jsme dávat dohromady materiál. *Žádný* luxus, ale solidní zboží. Taktak jsme to stihli do začátku podzimu.

Rozhodli jsme se začít poblíž masivu Mount Madlev, na místě, odkud ještě stále vysílal Philův navigátor. Billie zůstala v jedné z posledních osad u jezera Burnside a já s Johnem jsme vyrazili na sever k Brownerovu hřebenu. Byla to pro mě neuvěřitelná chvíle. Po několika kilometrech jízdy pouští jsem zastavil.

„Vis, Johne,“ začal jsem rozpačitě, „ještě jsem ti vlastně ani za všechno nepoděkoval.“

Mávl odmítavě rukou.

„Možná ti to bude připadat divný,“ začal jsem znovu. „Tohle je to jediný, co mi zbylo po Philovi. Má to pro mě velkou cenu. Ale právě proto bych ti to chtěl dát.“

Podal jsem mu Philovu králičí pacičku.

„Dal jsem ji Philovi na začátku výpravy, na které jsme našli erekty. Ať už Phil skončil jakkoliv, myslím, že mu ta pacička přinesla štěstí. Myslím tím opravdové štěstí -splněný sen.“ John sevřel

pacičku v dlani.

„Díky,“ řekl a já sešlápl rychlostní pedál na podlahu, až se kola protočila v písku.

Na pláň s Philovým navigátorem jsme dorazili pozdě odpoledne. Našli jsme ho až po chvilce hledání, protože ho zavál jemný pouštní prach. Vzal jsem přístroj do ruky a opatrně ho otřel rukávem. Byla to jedna z mála věcí, které mi po Philovi zbyly.

„Kristepane...“

John se vytřeštěně díval za balvan, z kterého jsem sebral navigátor. Bělaly se tam kosti.

„To tady minule nebylo, přísahám, to tu nebylo, Johne.“

„Teď to tady je,“ odsekl John. „V téhle pustině nemůžeš stěhovat mrtvé tělo. Je to příliš namáhavé. Lepší je nechat ho na čas svému osudu a pak se vrátit pro kosti. Ty už se dají odnést lehko. Zřejmě to sem přinesli.“

„Ty myslíš, že je to...“

Bál jsem se dokončit větu.

John smetl písek z obličejové části lebky.

„Běloch, podle stavu srůstu lebečních švů bych typoval věk kolem pětáctýřiceti, možná o trochu méně.“

Vyprostil lebku z nánosů písku. Držel ji v ruce jako postava z Hamleta a mně se dělalo špatně.

„Měl Phil spravovaný horní levý špičák?“

„Měl na něm korunku. Urazil jsem mu ho jako kluk kamenem.“

„Takhle?“

Neměl jsem odvahu se podívat. Ještě pořád bylo pro mě snazší uchovávat si zbytky bláhové naděje a věřit, že Phil žije.

„Tak se podívej!“

Byl to on. Byl!

„Tak nějak. Já nevím. Může to být přeci kdokoli. Proč by to měl být zrovna Phil?“

Sám jsem nevěřil tomu, co říkám.

John obrátil lebku v ruce. V týlní kosti zela kulatá díra velikosti drobné mince.

Neudržel jsem se.

„Zabili ho! Ty hajzlové ho zabili!“

John mlčel a podrobně zkoumal otvor.

„Dělal jsem rok a půl na prosektuře pro policajty. Tohle nevypadá na smrtící ránu.“

„...on jim tak věřil... tolik jim věřil... a oni ho zabili...“

„Okraje vykazují známky hojení. A muselo to být udělané něčím ostrým.“

„...měli oštěpy, kamenné nástroje... Phil tomu říkal cheleén... zabili ho...“

John pokračoval ve zkoumání lebky.

„Je to pečlivě vyříznuté. Nejspíš pazourkovou čepelí.“

Položil lebku stranou a prohrabával se navátým pískem. Vydoloval pár žeber a nějakou dlouhou kost, snad holeň. A pak vyhrabal malou černou plastikovou krabičku od filmu. Otevřel ji a vytáhl pečlivě složený list papíru. Podal mi ho.

„Přečti to, Johne,“ poprosil jsem.

Urovnal papír a sklonil se nad drobnými písmenky.

„Jacku. Ted' jsme někde na jih od Patience Well, k Mount Madlev to máme asi dvě stovky kilometrů vzdušnou čarou. Přesnou polohu neznám. Někde jsem ztratil náramek s navigátorem. Nevím kdy a kde. Zase mě to

skříplo. Znáš to. Ani jsem nevěděl, co vyvádím. Ted' mi dochází, že to asi byla pěkná blbost, ale nějak mě to nevzrušuje. Deprese sice trochu polevila, ale cítím, že to není na dlouho. Už jen napsat tyhle řádky mě stojí strašně moc přemáhání. Myslím, že mě erekti museli někdy i nést. Zasloužil jsem si, aby mě nechali napospas poušti. Ohro-žuju je, ohrožuju celou tlupu. Se mnou se nemůžou pohybovat dost rychle a očividně začínají strádat. Cesta na místo, kde mají šanci najít vodu nebo jídlo, jim se mnou trvá příliš dlouho. Chtěl jsem, aby mě nechali být, ale odmítli to. Dost dobře nechápu, proč jim na mně tak záleží. Dneska za mnou přišli dva ze starších. Nabídli, že se mě pokusí vyléčit. Nemám sílu jim nic vysvětlovat ani jim to vymlouvat. Věřím, že mi trepanace pomůže. Ani nemám strach. Je mi to jedno. Jako vždycky, když dostanu depresi. Dohodl jsem se s nimi, že pokud by se se mnou něco stalo, zkusí najít můj navigátor a dají k němu tuhle zprávu. Pokud navigátor nenajdou, nechají zprávu pod velkou mohylou z kamenů na místě, kde jsem se s nimi poprvé setkal. Věřím, Jacku, že mě nakonec budeš hledat právě tam. Jestli to přežiju, a to bych skoro ani nechtěl, tak se možná někde potkáme.

Díky za všechno. Není to špatný pocit, že mě konečně někdo vzal mezi sebe a jedná se mnou jako rovný s rovným a ne jako s bláznem. Mohli se na mě klidně vykašlat. Ale místo toho zkoušejí pro mě udělat všechno, co je v jejich silách. Jsou o tom alespoň přesvědčeni, a to je pro mě nakonec cennější než nějaký vědecký důkaz o přežití lidí druhu Homo erectus. Vůbec nelituju, že už asi nikdy nedám všem těm universitním páprdům na frak. I tak se mi naplnil sen. Díky za králíčí pacičku. Tvůj Phil.“

John zvedl oči od papíru.

„Ještě je tu post scriptum. Prosím náhodného nálezce, aby tuto zprávu předal mému bratrovi Jacku Osbornovi, potulnému lovcí králíků v oblasti Gibsonovy pouště, nejlepšímu bráchovi, jakého jsem kdy mohl mít.“

Přinutil jsem se vzít do ruky Philovu lebku. Báł jsem se podívat na díru v kosti.

„...mučili ho... musel zkusit jako zvíře, než umřel...“

„Ne, to je trepanace, Jacku. Chirurgické otevření lebky. Uměli to už lidé v době kamenné, nálezů se stopami po zhojení operativně otevřené lebky je habaděj. Některé přírodní národy provádějí trepanaci tímhle způsobem dodnes a zvládají ji na překvapivě dobré úrovni. Uvádí se, že to přežívá až devět z deseti operovaných. Napravují tak fraktury lebky, ale používají trepanaci i u lidí stížených duševní chorobou. Afričtí Hadzové tak dodnes zkoušejí léčit schizofrenii.“

„...zabili ho... a já jim vtom pomohl... nechal jsem jim ho napospas...“

„Tak to nesmis brát. Zkusili mu pomoci. Po svém. Udělali pro něj všechno, co považovali za možné. Jako by to udělali pro kohokoli ze svých lidí.“

Věděl jsem, že jsou to jen kecy, které mě mají uchlácholit, a že se výčitek už nikdy nezbavím. Možné i nemožné pro něj přeci neměli dělat ti opičáci! To jsem měl pro něj udělat já!